

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvánterkek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . K 10—
Fél évre . . . . . 5—
Negyed évre 2-50
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetéseik jutányosan számítanak.

NYILVÁNTÉRÉSI SZÁM: 50 284r.

Felolvasó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és leptnyájdones:
STRAUSZ SÁNDOR.

Az erdélyi menekültek Csáktornyan.

A legcudarabb orvttamadásból kifolyólag ezer és ezer derék székely, aki eddig az ország délkeleti határain őrt állott s századokon át az erdélyi magyarság támasztó oszlopa volt — földönfutó lett.

Ezren és ezren, mindenüktől megfosztva, koldusbottal a kezükben, bolyongnak széles e hazában s keresnek menedéknyújtó fedelmet, ahol magukat ideiglenesen meghuzhasák. Sem otthonjuk, sem betevő falujuk, sem ruhájuk nincs. Rá vannak tebát utalva az otthonjukban lakó magyarság részvétele, annak legmesszebbmenő támogatására.

Meg is mozdult a társadalom. Az egész országban segélyakciók indultak meg mindenfelé. Hatóságok, egyesületek, magánosok versenyeznek, hogy a földönfutó menekültek segítségére legyenek.

Csáktornya és vidéke is sorompóba lépett. Szilágyi Dezső járási főszolgabíró felhívására Csáktornyan a városi képviselőtestület nevében gyámolító bizottság vette kezébe a menekültek ügyét a állandó választmánya útján minden előkészület megtett, hogy a csáktornyai járás területére került menekültekről minden tekintetben gondoskodva legyen.

Az állandó választmány derekasan oldotta meg feladatát. Nehéz munkájában segítségére volt a jóléti bizottság, a Vörös keresztgyűlés s a két jólékony nőegyesület, melyek elnökei, az egyesületek anyagi tehetsége szerint odaadóan karolták fel a me-

nekültek ügyét. A nőegyletek buzgó tagjai gyűjtenek is s a város hazafias közönségének ismét alkalmat nyílik fényes tanúságot tenni hagyományos-áldozatkészségéről. Egy csomó uri ember önként vállalkozott, hogy az érkező menekültek részére a város területén lakásokról gondoskodik.

Igy a szeptember 7-én este és 8-án délben érkezett 600 menekült fogadtatása a csáktornyai vasúti állomáson a legnagyobb rendben megtörténhetett. A fogadóbizottság tagjai — élükön Hajós Ferenc dr. orsz. gy. képviselő és Szilágyi Dezső főszolgabíró elnökökkel — fogadták a nagyjórészt petrozsényi, vulkánai menekülteket, akiket megérkezésük után sz áll. tanítóképző-intézetbe szállítottak, ahol rövid pihenés után összefrattak, batyuik fertőtlenítettek, sokan megfürösztettek stb.

Majd a hölgyek is akcióba léptek, akik fehér-és ruhaneművel siettek a földönfutók segítségére. Akadtak egyes jóléti hölgyek, akik egynehány csecsemőt hazavitték megfürösztetni s átöltözve adták ismét vissza a sirvafakadt anyáknak a rendbehozott csemetéket. Valóságos zárandókló helye volt az nap délután a tanítóképző intézet a csáktornyai hölgyeknek s aki nem hozott magával valamit a szerencsétlenek pillanatnyi segítségére, legalább a részvét könyveivel, vigasztaló szavakkal enyhített lelki fájdalomukon.

S amig Viola Vilmos dr. városi orvos fáradságot nem ismerve kezelés alá vette a beteget, leginkább gyermekeket, egy egész

gárda hölgy hozzáállott az intézet konyhájában a vacsora megőzéséhez (leu, tojás, kenyér) s kiosztásához. Egymásután érkeztek a kosarak az ennalóval, melyeket azután Székely F., aki a menekültek ingyenes ellátására vállalkozott, vett pártfogásába. Előkerült köcsögökben tej is, melyet kidoboltatás folytán városból, faluról hoztak a menekültek ártatlan gyermekeinek.

Amit ember nyújthat szenvedőnek, abban pillanatnyilag részesültek a Csáktornyára érkezett menekültek. Azt hisszük, ezután sem lesz mostoha sem a város, sem a vidék közönsége a földönfutó erdélyiek iránt. Ki tudja, meddig lesznek ők vendégeink? De míg köztünk tartózkodnak, gyöngédségünkkel, figyelmünkkel, támogatásunkkal igyekezzünk testi szükségleteiket ellátni, lelki fájdalomukat enyhíteni, hiszen erre rászorulnak a legnagyobb mértékben. A menekültek végig asszonyok és gyermekek. Van anya, ki 9—10 gyermeket vall magáénak. Átlagosan családonként 4 a gyermekek száma. Ezek nemcsak ellátást, de ruházódást is igényelnek, a gyermekek elsősorban tejet. Szép feladat háral tehát a járás hölgyeire, hogy felesleges ruhaneművel s minél több tejjel a menekült asszonyokat, csecsemőket ellássák. A menekültek legnagyobb része vidéken nyervén elhelyezést, a falvak intelligens hölgyeinek is bőséges alkalmat nyílik, hogy a köztük letelepített menekülteket védelmökbe vegyék s a falusi lakosságban a könyörület forrásait a menekült asszonyok és gyermekek iránt fakasszák.

Katóka és a zongoramester.

Irtá: Kormány Endre.

Katóka vidáman ugrándozva haladt fel a lépcsőkön s boldogan csengett be az előszobába.

— Itthon van anyuka?

— Az imént mentek el Lenke kisasszonnyal.

— Anyuka mindig elmegy Lenkével, soha sincs itthon, pedig nekem olyan fontos megbeszélni valóm lenne.

— Ugyan mi Katóka? — kérdi a szobalány, miközben a mérgesen ledobált kalapot, kabátot rendesen a helyére rakja.

Katóka beront a fehér leányszobába, dobálja ami kezéigébe akad, járkal fel s alá. A szobalány behozta az oszonnát, Katóka ducásan elfordította a fejét.

— Nem kérek én már semmit — de a kedves kínálatának mégis csak enged, leül, jó étvágyal fogyasztja el csokoládéját s meg is feledkezik nagy mérgről, csak a hosszú, fehérszakálú zongoramesterre gondol, kinél szeretetreméltóbb embert sosem látott.

— Milyen csodásan zongorázik, milyen édes, aranyos öreg bácsi . . . !

A zongoramester csak pár évvel ezelőtt kezdett nagy türelemmel mesterségéhez. Művészember volt. Sokat próbált. Sokfelé hánya-vetette a sors. Csodálatosképpen nagy kort ért el s miután megtunta a bohéméletet, tanítani kezdett.

Az Öregben óriási ellentétek voltak kifejlődve s amennyire szerették bohémiában, ép úgy szeret-

ték az ő polgári körében is. Innen volt néhány növendéke, színész-gyermekek, akik mindig szökni próbáltak az órákról — különösen tavasszal.

A tanítványok egyike a Katóka barátjánője volt. Iskola után hazakisérte. Katóka barátjánőjét, hogy megláthassa a sokat emlegetett mestert. Már az első látásra el volt ragadtatva az Öregtől. Katóka muzikális volt s a művészi-játék extáziába hozta. Némán ült a két 16 éves leányka egymás mellett s rajongással, szeretettel telt pillantásokkal simogatták körül a galambósz fűrtöket.

Katóka a bucsuzásnál azt sugta kis barátjánője felébe, hogy boldog lenne, ha őt is a mester tanítaná az ő vén kisasszonya helyett. Mondd meg édesanyádnak, hisz ő jó oly, ha akarod, téged is a mester fog tanítani.

— De vajjon elvállal-e engem is?

— Majd meglátod!

A két kis lány ezzel elvált, mindegyik másfelé ment; de gondolataik tán egyfelé jártak — az öreg mesternél. —

Katóka még sokáig mimelte az idegeset, míg anyja és Lenke hozzájöttek. Persze rögtön előadta kívánságát s mert Lenke is, Kató pártján állott másnap felkeresték az Öreget s a vén kisasszony-nak kiadták az utját. Katóka boldogan újságotla barátjánőjének, hogy neki is mestere lesz a szép öreg művész.

Izgatottan várta az első órát Kató, még éjjel is azzal álmodott. Végre elérkezett a váravárt nap. A csengetésnél maga Kató nyitott ajtót s a szalomba kísérte az első órára nagyon elegánsan öltözött művészt, ahol édesanyja és Lenke

fogadták. Sokáig beszélgettek — különösen a két kis leány meledgett nagyon bele a beszélgetésbe. Egyszerre észbe jutott Lenkének, hogy őt várják — hamarosan bucsut vett s anyjával együtt elment.

Katóka örült, hogy végre egyedül maradt. A mester zongorához ültette s nagyon meg volt elégedve kis tanítványával, amit meg is mondott neki. Katóka aztán átvette a mester szerepét s ő rakta a kottákat mestere elé.

— Ugy-e megengedi, hogy egyszerűen Mesternek szólítsam? —

— Sőt köszönöm kis Katókám, hisz olyan bájos ugy, ahogyan maga mondja — s gyönyörűséggel nézett a szép fiatal leánykára.

— Játssa el nekem Mester a »Pathétique«-t aztán néhány Bethoven szonátát — aztán Chopint . . . aztán, aztán . . .

— De akkor nem lesz tanulás s Katóka el fogja felejteni, amit tud.

— Nem, nem, sokat fogok gyakorolni — s egy merész, de kecses mozdulattal kísért a zongorához.

A mester nem tudott ellentálni az édes erőszaknak s el kezdte a Pathétique-t játszani csodásan. Katóka visszafojtott lélekzettel, átszellemült arccal élvezte s szívét-lelkét fogva tartotta úgy, hogy még a lapozásról is megfeledkezett. Az öreg művész is belehevült s észre sem vették, hogy egészen besötétedett.

— Nem kell még valakihez mennie Mester? — kérdezte Katóka, majdnem aggódva. —

A menekültek közül 100-an Csáktornya maradtak, a többi vidékre került. A Dénes Béla főjegyző, Polesinszky Emil, Benedikt Béla és Fejér Jenő vezetése alatt működött bizottság végezte a terhes munkát a osztotta szét a menekülteket a járás körjegyzősegei között. Állag 20 menekült került egy-egy körjegyzőségre, akiket a körjegyzők még a tegnapi nap folyamán rendeltetésük helyére eljuttattak.

Védekezés rablók ellen.

A kör bezárult: Németország és Törökország hadüzeneteit követte Bulgáriáé. Ünnepelesen köszöntjük régi, győzelmet győzelem után arató fegyvertársunkat, akit a sora, épp úgy, mint minket, arra kényszerít, hogy állami és nemzeti lételet megvédje a legocsmányabb rablók ellen.

Bulgária még élénken emlékszik a három év előtti eseményekre. A franciák és angolok tapsolva nyilvánították tetszésüket, amikor a »Balkán felszabadítójának és minden szláv fejének« nevezett orosz cár nevében Bulgáriát a bukaresti békével megfosztották győzedelmes küzdelmeinek eredményétől. A bukaresti békekötés égbekiáltó igazságtalanság és kiinduló pontja volt a Bulgária megsemmisítésére törekvő politikának. Most az árulók, kik el akarták hitetni, hogy hű barátjai a bolgár népnek, fegyverrel akarják megtoldani azt, amit a bukaresti béke révén politikai cselofogásokkal szereztek. Bulgária, önmagához, történelméhez és legelőbbi tapasztalataihoz hiven, vitéz seregeinek egész szívósságával és minden nemzeti erejének latbavetésével védekezik ellenségeivel szemben.

Hűségeseen állunk oldala mellett mi, kik méltó felháborodással látjuk, hogy a szerződészegő, hálátlan és szemérmellen oláhok muszka és angol pénztől bemozkított kezeiket kincses Erdélyünk felé nyújtják ki. A megbotránkozás lángja csap ki a magyar nemzetből, mely egy szívvel-lélekkel fogadja, hogy Erdély területéből egy tapodtat sem enged. Elszántságunk rokonérző

viszhangra talál a bolgár nemzeti szellemben. Példátlannul elkecseregett viaskodások előtt állunk.

Ebben a legújabb háboruban azonban külön dicsőret illeti török tevéreinket. A törökök hadüzenete Romániának új, ünnepeles óvás Oroszország leigazási hadjárata ellen, amely céljával és díjával Bizancz meghódítását tűzte ki. Konstantinápoly első megrohanását Gallipoli ostromlásával kísérelték meg a franciák és angolok, de ezzel a kísérletükkel szégyenletesen pórul jártak. Most a kisdud oláh árulóval egyesülve akarják a Gallipoli előtt meghiusult kísérletet megismételni. Mert Oroszország zsrnokai tervei elsősorban a Dardanellák elrablására irányulnak, hogy ezek birtokában a balkán államok korlátlan urává váljon. Románia gyengeelműséggel határos vakságában nem tudja, vagy legalább is úgy tesz, mintha nem tudná, hogy az orosz uralom egyuttal a román önállóság végét jelenti.

A török bámulatra ragadó erővel mutatta ökiét régi ellenségeinek; elszakította Olaszországtól Tripoliszt, elphoita a muszka bundáját a Kaukázusban, elkergette a franciákat és angolokat Gallipoliról, fenyegette a Szezi csatornát, körülzártja és elfogta az angol csapatokat Kut el-Amaránál és kétségbeeső helyzetbe sodorta az angol zsoldosokat Perzsiában is.

Az izlám egészségétől duzzadó erejét — velünk való szövetségében — Romániával szemben is sorompóba állítja. Számunkra és három hatalmas, győzelmekhez szokott barátunk számára immár újabb háborus cél nyílik: Románia megsemmisítése.

Hogy Romániára, még alig várható győzelmese esetén is, valamennyi hadviselő fél között a legrosszabb sors vár, az nem lehet kétséges azok előtt, kik Oroszország mindenek elorosztására irányuló politikáját és Balkán aspirációit ismerik.

Gazdasági szélmalomharcz.

Kezdetől fogva mindenki meg volt győződve, hogy a milliós hadseregek összezördülése alapján véve gazdasági háboru

Nem csoda tehát, ha minden küzdő fél hatalmának terjeszkedésében, illetve megvédésében gazdasági céljait sohasem lévesztette szem elől. Ha a küzdők között találkoznak is olyanok, kik az erkölcsi tekintetekre helyezik a főszűly, e tekinteteknek legalább háttérben mindig ott lappang a gazdasági érvényesülés erősödésének vagy eddigi mértékben való megóvásának gondolata. A háborút Angliának az a szándéka zudította Európára, hogy megsemmisítse Németország kereskedelmét, amely az angol kereskedelem mind veszélyesebb versenytársává nőtte ki magát. Ezért kergette háboruba szövetségeseit is, ravaszul úgy számítva, hogy a háború ellenégeit, de még jóbarátjait is gazdaságilag annyira ki fogja meríteni, hogy világuralma beláthatatlan időkre biztosítva lesz. Számítása csak azért nem vált be, mert szövetségesei kényszeríteni tudták arra, hogy a háborúból ő is nagyobb aktív részt vegyen ki, mint a hogyan tervezte és amellett szövetségeseinek bankárjai is kellett felcsapnia és ennek következtében gazdaságilag maga is annyira megrendült, hogy a többi, akár ellenséges, akár pedig szövetségese államokkal kényuralmát aligha fogja egyhamar érezhetetni.

A háboru — hol nyíltan bevallott, hol burkolt — gazdasági jellegéből következik, hogy barátságos és ellenséges oldalon sokat foglalkoznak gazdasági kérdésekkel. A mi szövetségünkben is számos mozgalom indult meg gazdasági egyesülés vagy közeledés elérésére, az ellenséges szövetség meg éppen gőzerővel dolgozik azon, hogy erős blokká tömörülve, béke idején megsemmisítse gazdasági életünket. E célzat mintáját már a háboru alatt bemutatta kiéhezettési tervével.

Alaposan szembe kell nézni e gazdasági törekvésekkel, s a legelső, ami itt szembe ölik, az a körülmény, hogy mindkét oldalon — nálunk kevésbé, odaát pedig főképpen — az ellenség gazdasági meggyengítésétől várják a saját gazdasági erő gyarapodását. Itt is, ott is nagy államférfiak, gazdasági szaktudósok a boldogulást abban találják, hogy az ellenség rovására minél

— Nem, nem mulasztottam eddig semmit, de most már megyek.

Mester és tanítvány az első óra után is nehezen váltak meg a megelegedettségek kölcsönös ólós.

A mester fülébe sokáig csengtek Katóka édes szavai — s az ő fülébe a Pathétique utolsó ütemei. Elragadtatással beszélt Lenkének még az ágyban is élete legszebb délutánjáról — Lenke alig tudta elcsendesíteni hűgát.

— Aludj kis hugom s álmodban újra élvezheted, Te bohó gyermek, most már igazán aludj s ne felejtésd álmodat, hogy elmondhasd nekem reggel.

Néhány perc múlva Katóka egészséges szuszogása töltötte be a kis szűzi szobácskát. Lenke elmosolyodott. Szeretettel huzta jobban a takarót hűgára, lecsavarta a villanyt s ő is egy-kettőre elaludt.

A második, harmadik s a többi óra az elsőhöz hasonlóan telt el. A mesternek már erőlyesen kellett fellépnie, hogy Kató kissé gyakoroljon. Nem volt hozzá semmi kedve. Csak mikor a mester kijelentette, hogy nem jön többé, kezdte a dolgot komolyan venni.

Pár hónapig egyetlen megszakítás nélkül ismétlődtek meg a kellemes délutánok. Katókanak kevés volt kétzser betenkit a mulatság, azon törte kis fejét, miként lehetne gyakoribbá tenni. Épp mikor ez legjobban foglalkoztatta, történt az a szörnyű tragédia, hogy az egész család elhatározására eltávolították a mestert Kató mellől s ezt Katónak is tudtal adták.

Nem mehetett így tovább, s kis leány elhanyagolta iskolai dolgait, sohasem gyakorolt. Előfordul az ilyesmi iskolásleányknál s a szülők Katóka hanyatlása okául az új mestert vélték. Így előkerült újra a vén kisasszony. Katóka elvesztette mindentől a kedvét, életunalomról beszélt Lenkének, aki nem hagyta addig békében, míg be nem vallotta, hogy milyen kimondhatatlanul fáj neki a szülők vétke — mit kettőjük ellen követtek el.

— Hidd el Lenke, a mester is fájlalja, hogy nem láthat, nagyon szeret, ő is mondta, hogy soha ilyen rajongó szeretettel, ilyen őszinte ragaszkodással nem találkozott s hogy ez milyen jól esik neki öreg napjaira — szavai könnybe futtak. Lenke anyasádkó szeretettel törölte le a könnyeket, megcsókolta hűgát és megígérte, hogy holnap felkeresik a mestert.

A kis lányok másnap némán jártak körül s mindjárt ebéd után elindultak, mert tudták, hogy a mester csak 3 óráig van otthon. Katóka arca sugárzott a boldogságtól, mosolyogva, szeretettel simult nővéréhez.

— Lenke, Te olyan édes, olyan jó vagy, nem is mertem arra gondolni, hogy még láthatom a mestert — és mindjárt, mindjárt ott leszünk. Lenke félek, hogy egy szót sem tudok majd mondani neki. Úgy-e beszélés majd helyettem? Mond meg, hogy szomorú vagyok, mióta nem jár hozzám, mond meg, hogy félszem, hogy imádom, amennyire még egyetlen művészt sem, ő az ideálom! — Poéta, író, festő már semmi előttem, csak a zenészek, a zene- a szabad művészek közül a legfelségesebb, a legistenibb.

Kató szinte lázzal beszélt s alig vették észre, hogy Budán a mester lakása előtt állnak.

Kicsiny egyablakos szobácska nagy rendtelenségben. A falakon pókháló. Az ágy nyitva-piszkos, rendetlen. Ágynemű, nagy művészek eredeti festményei keret nélküli hánykolódtak szana-szejjel. Az asztalon és székeken kották hevertek s minden ujjnyi vastagságra por fektűt.

Kató nagy szemekkel nézett körül s összerázkódott. Az ő naiv lelke egész másnak képzelte a művész-rendtelenséget. Mennyivel szebb minden képeleiben, mint a valóságban!

A művész is kinosan küzdött zavarával. Nem volt ilyen látogatásra elkészítve és szokva. Ügyetlenül próbálkozott széket üríteni, Kató azonban nem engedte.

— Hagyja Mester — kísérjen el inkább bennünket egy kis darabon — hiszen csak bucsuzni jöttem s köszönetet mondani fáradságáért. Oly hirtelen maradt el tőlünk, hogy ezt elmulasztottam, illetve nem tehettem meg.

Kató köszönetet s néhány közömbös sablont mondott még, aztán elváltak. Mikor magára maradt a két leány Kató Lenke fülébe sugta.

— Kijózanodtam.

Lenke fölényes mosollyal válaszolta:

— Céloamat elértem.

A mester, mint akinek csak pillanatra zavarták meg köreit, kompozíciója ütemeit fűtő-részve ment vissza »művészlak«-ába.

több, minél nagyobb gazdasági előnyt szerezzenek.

E mozgalmat látva, mindenekelőtt szükséges megállapítani azt az igazságot, hogy gazdasági téren minden egyesülés hasznos és vele többnyire jelentékeny sikereket lehet elérni; ellenben a túlnyomóan legtöbb esetben a gazdasági szétválásnak bomlasztó hatását nemcsak az érzi meg, akit vele sújtani akarnak, hanem az is, aki azt felidézi.

Békében gazdasági közeledés csaknem mindig és minden irányban lehetséges és üdvös, gazdasági ellenségeskedés pedig csak aránylag rövid tartamu szokott lenni, mert rendszeresen mindkét félre nézve káros. Semmiféle konferencia, még ha Párisban tartják is, meg nem döntheti ezt az igazságot.

A gazdasági háboruskodás fogalma ellenkezik egy másik fogalommal: a világpiac fogalmával. Rengeteg fáradozásba, évszázados ernyedetlen munkába került, még meg lehetett teremteni a világpiacot. Lángeszű férfiak zseniális találmányai, a technika mindig kutató, soha nem nyugodt leleményessége révén sikerült mérhetetlennek látszó távolságokat egymáshoz közelebb hozni, hogy a földkerekség összes részeinek különböző termőképességét egymással kiegyenlítsék. Hogy ami az egyik országban felesleg mutatkozik, azt a másik ország feleslegével kicserélve, a hiányokat pótolni lehessen. A közvetítést a kereskedelem vállalta, mely az egész világot összekötve, abból egyetlen egy piacot csinált, ahol minden képzelhető cikket eladni és vásárolni lehet.

Az ezerevés kulturmunka diadalszobra: a világpiac. Gazdasági széjjelhuzás ezt a szobrot szét nem repesztheti, magasan, szilárdan áll az, dicsőítve az emberi szorgalmat, az emberi cselekvőképességet.

A háboru, amíg tart, megakaszthatja a világforgalmat, mely még a háboru után is szünetelhet ugyan, de csak nagyon rövid ideig. Hónapokról, a legrosszabb esetben egy-két évről lehet csak szó. Lassan-lassan a gyűlötség helyet enged a kiengesztelődésnek és a kereskedő, a világforgalom közvetítője, már létfenntartása érdekében is, rászánja magát arra, hogy megint ott vásároljon, ahol jobb árut jutányosabban kaphat és ott adja el portékáját, ahol többet kap érte. A külföldi viszonylatok hovatovább ismét megélnék, a háboru keserű utózei elmúlik és helyeáll ismét a világpiac.

Az antánt nagy erőlködésének, hogy háboru után a központi hatalmakat gazdaságilag megbénítsa, semmi értelme nincs. Tartani a gazdasági háborútól semmi ok nincsen. A haszon, amit gazdasági egyesüléstől vár, nem fog elmaradni, ha tényleg sikerül a különféle gazdasági érdekdifferenciákat leküzdeni, az egyesülést létesíteni. Épp úgy a gazdasági közeledés haszna nálunk sem maradhat el. Ha azonban az antánt szándéka, hogy bennünket gazdaságilag tönkretessen, komoly volna — amiben joggal lehet kételkedni — ugy a saját érzékeny kárán hámar meg fog győződni arról, hogy rossz uton jár és épp oly hamar fog erről az útról letérni.

Mert a gazdasági egyesülés hasznát mások gazdasági megkárosítása révén lehetetlen elérni.

Szeretettel várjuk a Hadsegélyező Hivatal!

Átvételi különítménye, IV. Váczi utca 38 sz.

KÜLÖNFÉLÉK.

Riadó.

*Tüsdökét ki azt a zászlót
Szép Erdélynek ormain,
Hadd langjen be a világba
Az a hármas csodaszín,
Melynek nyomán hősiesség
Dics, győzelem teremnek,
S bábrátor homlokára
A hős magyar seregnek.*

*A piros szín lobogása
A bátorság jelképe,
A fehér a jog, igazság
S honfihűség jelvénye —
A zöld pedig szent hazánkat,
Árpád földjét példázza —
Ezekből száll a bátor
Katonánk kardjára.*

*Fel a zászlót! Ki a zászlót!
Fel azt a szép trikolor,
Melyhez annyi dicső harcnak
Örök szent emléke forrt.
Ahol ez a zászló lobog
Ott csak győzelem lehet
Előre hát honfitársak!
Hi a magyar becsület.*

Zombory Gyula.

— **Vármegyei közgyűlés.** Zalavármegye törvényhatósági bizottsága szeptember havi közgyűlését e hó 11-én tartja meg a vármegyei közgyűléstermében. Kezdeté d. e. 10 órákor. Targysorozatából a következő muraközi vonatkozású pontokat emeljük ki: Czira Sándor volt drávadiói körjegyző özvegyének kérvénye özvegyi ellátásának megállapítása iránt. Damása község határozata a körjegyző irnoktartása; a stridővári körjegyzőséghez tartozó községek határozatai a pálinka főzést használatból befolyó díjak hovatartása, — Hodosány és Harastyán községek határozatai Pintér László tükesszentgyörgyi kántortanító drágasági pótléka, — Csáktornya nagyközség és Muracsány község határozatai a IV. hadikörcsönre való jegyzés, Harastyán község határozata a Branilovics András és Kollarics Márton odaváló lakosok hadiszolgáltatás következtében ért kármegejtései tárgyában és végül Golubics Matild drávaegyházi bába oklevelének kihirdetése.

— **Hősi halál.** Robán Gusztáv alsódomború vendéglős a cs. és kir. 2-ik bosnyák gyalogezred tartalékos szakaszvezetője az északi harcléren teljesített katonai szolgálót. Eközben megbetegedett s a grodnói (Orosz Lengyelország) katonai kórházban gondosan ápolták. Súlyos baja azonban váratlanul végzett az erős szervezett családapaival, aki f. é. augusztus 21-én életének 51-ik évében a Hazáért és királyért hősi halált halt. Özvegyén kívül a jó apát 7 gyermeke síratja. Halála nagy és őszinte részvétet keltett Alsódomboruban. Nyugodjék békében!

— **Orosz fogságból.** Áts József, okl. tanító, 20-as honvédszászlós, a csáktornyai áll. tanítóképző-intézet volt tanítványa orosz fogságba került. Irja, hogy egészséges, jól érzi magát s hogy címét csak később közölheti.

— **Az új tanév megnyitása.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter f. é. szeptember 2-án 11545. sz. rendeletével figyelemmel az élelmézzéssel kapcsolatban több oldalról felmerült kívánságokra, valamint még egyéb szükségesnek mutatkozó intézkedésekre a folyó 1916—17. tanév megnyitását az összes felső, középfokú tanintézetekben és polgári iskolákban f. é. október elsejére halasztotta el.

— **Halális verekedés.** Skerlecz Mihály robádihegyi 9. gyal. ezredbeli 43 éves szabadságolt katonája aug. 20-án összeverekedett egy szabadságos lévő katonával, aki úgy fejbe kólintotta karóval, hogy több helyen

koponyalőrést szenvedett. A súlyos sérülések dacára Skerlecz Mihály még csak 80-án halt meg 10 napi kínos szenvedés után. A tettes nevét nem sikerült megtudnunk, csak annyit, hogy az illetőt a hadbírósnak már átadták. A menetszázból vették ki a ügy szolgálatát ki a földi igazságszolgáltatásnak.

— **Pályázat jegyzői állásra.** A perlaki járási főszolgabíró pályázatot hirdet a Czira Sándor halálával megüresedett drávadiói körjegyzői állásra. A pályázatot szeptember 16-ig kell benyújtani. A törzsfizetés 2000 K, természetben lakás és a szokásos illetmények.

— **Beiratások a tanítóképző intézetben.** A csáktornyai m. kir. áll. el. népisk. tanítóképző intézetben a jövő évi beiratások, orvosi és zenei hallásbeli vizsgálatok szeptember 30-án tartanak meg, a javítóvizsgálatok 29-én d. e. 8 órára tűzettek ki. Az étkezés az intézetben október elsején kezdődik, ugyanakkor van a tanév ünnepélyes megnyitása is. A rendes tanítás október 2-án veszi kezdetét.

— **Színház Csáktornyan.** Rácz Dezső színtársulata meglehetősen látogatottság mellett játszott a múlt héten. Változatos műsorából Tiszavirág, Janos vitéz, Lyon Lea, Lengyelvér, Ciklamen és Mánás Miska darabokat emeljük ki. Az előadások ellen kifogás nem emelhető. A szereplők nagyobb része ugy ének és előadás tekintetében jól megállja helyét. Gyulai Gizella, Rácz Dezsőné, Révész Márta, Füzes Lenke, (lánc) ép úgy tünnek ki bájos megjelenésökkel élénk játékokkal és diszkrét énekükkel, mint Csolnakosy, Gerő, Rácz és Radóc (komikus), akiknek iskolázott szereplése általános tetszést arat. A kerak betanítása gondos, az összjáték precíz, garderoobjuk változatos elég gazdag.

— **Állandó mozi.** A Rákóci-utcai mozi-ban a mai előadások műsora: hadi felvételek; Az arany hatalmában (dráma a festett világból 3. felv.); Ha kecske őrszi a káposztát (vígját. 2. felv.). Az előadások d. u. fél 6 és este 8 órákor kezdődnek.

— **A vármegye egészségügye.** A vármegye területén az év második negyedében 608 fertőző beteg állott gyógykezelés alatt, ebből 34 meghalt (roncsoló toroklob és kanyaróban 9—9, vörhenyben 8). Orvosrendőri boncolás 8, külső hullaszemle 42 esetben teljesítetett. Súlyos testi sértesnek 28 esete jelentetett be, öngyilkosságot 11 egyén követett el, véletlen szerencsétlenségnek 30 egyén esett áldozatul, szerencsétlen születésnek 11 esetében volt orvosi beavatkozásra szükség. Elmekórnak 20 esete képezte hivatalos beavatkozás tárgyát, veszett ebmarás folytán 15 egyén szállítottatott a Pasteur intézetbe.

— **Vármegyei népesedési viszonyok.** Zalavármegyében április-juniusi hónapok folyamán összesen 2935-en születtek s 3204-en meghaltak, apadás 297 lélek. A legtöbben a csáktornyai járásban születtek (338), de ugyanitt meg is haltak legtöbben (390). A perlaki járásban csak 3 lélekkel apadt a lakosság száma (333—336). Csak a letenyei, pacsai, zalaegerszegi járásokban volt szaporodás a vármegye területén.

— **Szökevény népfőlkeli munkás.** A vármegye alispánját értesítette a belügyminiszter, hogy Bisztrócs Lajos csáktornyai illetőségű népfőlkeli munkás a komáromi tüzérségi szerláróból megszökött. A szökevény országazerte köröztetik s feltalálása esetén a legközelebbi csendőrsnek átadandó.

Sve politike, kaj se tiče sadržaja novina, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya.

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sándora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na hrvatskome i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povuđiljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Preplatna cjen je:

Na čelo leto . . . . K 10—
Na pol leta . . . . 5—
Na četvert leta . . . 2-50
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i ful računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Glavni urednik:
MARGITAI JÓZSEF.

Izdatelj i vlasnik:
STRAUSZ SÁNDOR.

Burađnik:
SRÁY FERENCZ.

Sramotni i nepošteni čin rumunjov.

Rumunji su vmorili magjarske činovnike i žandare na granici. - Prva navala proti Braššovi i proti drugim varaši na granici. - Erdeljski magjari su se hrabro branili proti rumunjskom napadu. - Strahovito bude rumunj platil za svoje čalarno ponašanje. - S kakvim načinom nas je rumunj vkanil? - Nemška, Bulgarska, Turska nam je s velikimi šeregi na pomoć došla. - Rumunje vre bijeju.

Kak stojimo na boju polju?

(M. J.) Vu čelim orsagu s odurnostjom govornju od one prostje, s kojom nas je rumunjski narod vkanil. Ov narod, koj se je pismeno zavezal, da bude s nami harcuval proti rusu, nas je dvě godine za nos vodil, pak vezda, gda misli, da bi od tela naše domovine jeden lépi falat vtrgnuti mogel, sramotnim načinom na nas vdere! To je takva lopovština, od koje budu se naša deca 7 vnuki vnogo stotin let spominali.

I on den, gda su rumunji na nas navali, su rekli, da oni s nami držiju, naj se nebojimo od njih, ar su oni naši dobri i iskreni prijatelji. I sam njihov kralj i ministarpredsednik su kakti Judaš su lagali pred našim zavěrenikom, ministrom, koj našu vladu zastupa vu Rumunjskim orsagu.

Vu Predealu, gde je naša i rumunjska medja, v nedelju 27 ga augustuša na večer su se naši i rumunjski željeznički činovnici i težaki još spominali jeden s drugim, kakti dobri poznanci, koji svaki den na zajedničkoj željezničkoj staciji skupa delaju, pak skupa se zabavljaju. Rumunjski činovnici i težaki, gda je deveta vura došla, bez toga, da bi naši kaj sumnjali, počeli su na naše činovnike i težake strelati i njih takaj i s nožmi i sekirami vmorili. Koji su mogli, su se branili, nekoji pobešli, pak našim žandarom, koji su na granici vu kasarni stanovali, su na znanje dali navalu rumunjsku. Žandari su se vu šumi svaki k jednomu drěvu potegnuli i na rumunjske vojnike pucali, koji su s velikom krikom počeli prek granice vu našu domovinu vdřeti. Naši žandari su tak dugo zadržali rumunjske čete, dok su iz Brašove magjarski vojnici došli. Izmed naših žandarov su rumunji 41 osoba zaklali, samo 3 su mogli se dovleći oranjeni vu Brašovu.

Ovi žandari, koji su svoju smrt tam na granici naše domovine našli, su bili pravi vitezi, koji su svoj život alduvali, za domovinu i za narod. Izmed naših činovnikov i težakov su rumunji 12 pošonah zaklali, med dvě postarice, koje su pri telegrafu bile.

Magjarski vojnici su rumunje, koji su s velikom silom vdřli vu Magjarsku, su 30 vur dugo zadržali, dok su iz bližnjeg varaša Braššove stanovnici pobeđnuti mogli. Šparkasse su svoje peneze, knjige, uredi svoje najvažneše akte još sobum vzeti mogli. Ljudstvo je na jezere i jezere na vlakih dobilo mesto, koje su jim iz bližjih stacijah poslali. Vnogo jezer ljudih je pešice, drugi na kolih se odpeljalo još vu noći. Vnogi nikaj drugo nije sobum vzeti mogel, samo kaj je na sebi imel.

Tak se je i vu drugih mestih dogodilo na rumunjskoj granici i to pri Oršovi, Petroženju, Szepsiszentyörgy, Kézdivásárhelyu, Csikazeredi, gde su takaj vu našu domovinu vu onoj istoj vuri vdřli naši novi nečerni i nemilosrdni neprijatelji. Kajti su rumunji s velikom silom navali prek granice, naše vojničtvo nije bilo dosta, da bi obraniti mogli medju. Nesmo imeli na granici dosta vojakov, ar jih vu Galiciji proti rusu trebamo. Pak gdo bi si to mislil, da bude nas naš saveznik vkanil, koj je dvě leti od kad je tabor, miren bil i tak se izkazal, da on s nami drži!

Naši mali šeregi, koji su na rumunjskoj granici bili, su branili sela i varaše, dok je ljudstvo pobeđnuti moglo, a onda su se i oni počeli nazaj potegnuti.

Našli su se vu vnoghich selah 15, 16 let stari dečaki, 60, 70 let stari magjari, tak zvani ščekelji, koji su s rasuhami, pak sekirami branili svoja sela, dok su jim mala deca i žene pobeći mogte. Znali su, da na njih smrt čeka, ali tuliko su ipak postigli, da se je njihova familija oslobodila i pobeći mogli. Drugi magjari, gda su si marhu odegnali i familiju na kola deli, onda su svoje hiže vužgali, da nebi rumunju hiža, pohižtvo, krma, zrnje vu ruke došlo.

Naši šeregi se vezda dalje skupljaju i gda bude j'h dosta se skup zebrao, onda budu se ovi vu boj pustili s rumunjskim šeregom. To bude boj takov strašen, kakov nigdar, od kada svet stoji, nije bil. Magjarski šeregi su se zakleli, da budu rumunja iz orsaga iztirali, pak osvetili se. Rěč svoju

budu i zadržali! Nikaj se nedvojimo vu tem, da bude lažljivi tolvaj i razbojnik rumunj strahovito platil za svoje čalarno ponašanje.

Prama činu rumunjov je taljan fini človek! Taljan nam je barem predi rekel: »Čuješ sused, ako mi daš Tirola, Istriju, pak Dalmaciju, onda te nebum bantual, ali ako mi nedaš, onda budem moju vojsku proti tebi poslal, pak ti odzemem ono, kaj mi nećeš dati!«

Ali rumunj?! On nikaj nije prosil od nas, nasuprot tak je kazal, kak da bi s nami držal. Trguval je s nami, prodal nam je žitka, mi pak njemu, kaj mu je potrebno bilo. Rumunjska vlada je i vu najzadnjem dnevu vu svojih novinah pisati dala, kak on s nami drži i kak nas rad ima, a med tem se je tiho pripravljal, svoje vojnike na granicu poslal i tim svoje šerege skupljal.

Gda ga je naša vlada pitala: »Kaj delaš sused? Za kaj skupljaš tvoje šerege na granici?«

»Ah dragi moj sused! kaj bi delal? Ja ne skupljam moje šerege proti tebi. Bog me od toga oslobodi! Moji vojnici se samo muštraju. To pak tebi nikaj ne škodi. Budi samo miren moj dragi sused! Neboj se ti od mene. Ako bum videl, da ti je sila, budem ti pomagat proti rusu! Bog i Bog me! da istinu govorim!«

Tak je govorila rumunjska vlada, a mi smo joj verovali. Pak kaj joj nebi verovali?! Im svaki pošten človek mora drugomu verovati?

Strahovito bude kaštigovani ov naš nečerni sused. Za prave reči niti neznamo, s kojom bi okinčili toga naroda. I srb je tak počel. Iz nenada je vmoril našega kraljiča i ženu njegovu. Bog ga je kaštigoval. Izgubil je svoju domovinu. Od veka pravice gosposdin Bog bude i rumunja kaštigoval. I on bude izgubil svoju domovinu. I rumunjski kralj bude sramotno pobeđnuti moral iz svojega orsaga, kak je srbski, pak črnogorski kralj pobeđnuti moral. Božja ruka se vre kaže!

Gda se je seznao grdi čin rumunjov,

Nemška, Bugarska i Turska je tako Rumunjskoj na glas dala, da bude s njom u neprijateljstvo stupila, a nam pak su na znanje dali da se naj nikaj ne bojimo, ar budu svojom najvećom jakostjom na pomoć se zurlili. To su vre i napravili.

Nemški seregi nam vu Erdelju pomagaju iztirati rumunje, a turska i bugarska vojska pak je vre vu Rumunjsku vđria doli kre bugarske granice. Gospodin Bog njim pomagaj!

Nemški veliki zrakoplovi su prek Budimpešte letali vu Rumunjsku. Na rumunjski glavni varaš Bukarest su hitali bombe, koje su vno go hižah vužgale i vno go rumuniov zaklale. Naše vojničke ladje strelaju na Dunavu rumunjske varaše. Pri Oršovi su naše čete nadvladale rumunjske serege i iztirale iz Orsove. Vu Erdelju su rumunjski seregi postali. Nevupaju dalje. Vu Budimpeštu je vno go jezer iz erdeljskih varmedijjah pobegnutih magjarov i nemcov došlo. Vu drugih mēstih su takaj pobegnuti magjari stan dobili. Vu Kanizu su vlaki takaj vno go erdeljcov dopeljali. Vu čelim orsagu skupljaju peneze za pobegnute erdeljce, koji su bez opravu i bez kruha ostavili morali svoj dom.

Kak su hitro rumunji na nas navalili, tak budemo friško mi njih potukli. Osveta nije kršćanski čin. Ali vezda nemremo drugač napraviti. Ako se nebi osvetili, pak nebi rumunje do kraja vuništili, nebi nigdar od njih mira imeli. Sam gospodin hoće, da se takov nepošten orsag, kakov je rumunjski, izbriše iz europejske mape.

Na ruskoj fronti, niti na taljanskoj fronti nema nikaj važnoga. Da bude rus Rumunjskoj na pomoć išel, to je sigurno. Ali bulgari, pak turčini su tak neizmerno srditi na rumunja, pak na rusa, da oni sami su dosta za njih, da jih potučuju, velike serege su postali proti njim vu Rumunjsku.

Vu Grčkoj su vezda veliki nemiri. Grčki kralj neće s englezom, pak francuzom držati. Ovi bi radi bili, da bi jim grčki seregi pomagali, ar jih bugarska, nemška i naša vojska stiskava. Grčki kralj za nikaj neće proti nam tabora. Zbog toga bi englezi i francuzi prisiliti hoteli kralja, da se zahvali.

S jednom rēčjom, vezda je veliki tabor na vrhuncu. Črni oblaki se kažeju, kud človek gleda. Bliska se i grmi po čeloj Europi, kak do vezda nigdar. To je znamenje, da se približuje konec tabora.

Vezda moramo izdržati i zaufati se vu Svemogućega, koj nebude ostavil nas i naše saveznike, koji se branimo i koji se s čistom dušom borimo za slobodu naše domovine i za pravicu.

Vrag i seljak Banek.

U peklu je bila svečanost — vrag je dobil sina. Množina gospode su bila pozvana krstilke, a mali vrazič je ležal u modro nakinčenoj zibki, a jer je bil dečko, — »ci-eli japa!« — su rekli. Repeka je već dosta dugoga imal, a po malo je već imal i duhu — po žveplu. — I kak velim, strašno veselo je sve bivalo, pak radi toga otcu Luciferu niti nije bilo po volji, kad je u satu došel njegov tajnik, pak ga je pozval, da dojde doli u kancelariju, jer ga tu netko silnim poslom čeka. — Ali kaj čemo, konačno je i vrag mēster čoviek, pak anda je doli otišal.

A tko ga je doli čekal?

Bil je to Banek, jedan bogati seljak iz Szelence, — jer da je danas termin, da svoju dušu, polag sklopljenog ugovora, preda.

»No, ova točnost je vraga veselila, pak jer je baš danas bil osobito dobre volje, je rekel Baneku: »Bravo moj dragi Banek, bravo! — da si došel i ja nebudem imal nikakove stroške hodjenjem po te. Za nagradu ti dam još tri dana urlaub, a za ta tri dana si moreš još željeti, kaj goder si hoćeš!«

Na to si je Banek jedno malo promislijavaj, za čas si je posmehe očmi požmrkaval, a onda rekel: »Lepo hvalim vašoj žulenciji, ali ako ču već morati na sve vike tuj u peklu sedeti, onda mi niti ova tri dana nikaj nepomognu! Ali kad si slobodno k tomu trodnevnomu urlaubu još nekaj zaželim, to bi mi onda bilo drago, da imam onda nekoga ovde, skim bi se u onoj dugočasnoj vekivečnosti mogel o mojem mestu Szelenci spomenkuvati. Da nijedan Selničan nadojde sim, to znam, jer oni su svi odviše pobožni. Anda je moja želja, koju si imam pravo željeti ta, da bi vaša žulencija ili vaša milost, kroz ova tri dana odputovala u Szelence, ter bi vzela na se podpunoma spodobu i cielu osobu moju, kak da sam ja sam, onda bi se potlam s vami mogel o mojoj domovini spominati.«

»Fikum kutya terenitete!« — veli vrag — »baš bi si bil mogel nekaj spametnešega željeti! Medjutim neka ti bude! — S prvim blitz cugom ču se odpeljati do Muraszerdahelya, ođnut pak u Szelence! Samo u pol noći moram ovde biti svakog dana, jer moram copernicam parole-podieliti, koje u to vrijeme dolete na metlah u moju kancelariju, i polažu cieloga dana račun.«

I izbilja, u osem sati i petdesetšest minuta na večer se dovozi vrag vu Muraszerdahelya a mali čas dojde posve preobraženi na Baneka u Szelence. Uz put si on predstavlja u duhu sve ugodnosti stim nepoznatim mu mestu: lepo zeleno prijazno selce, vrh njega modro nebo, doma lepu mladu ženticu, a na pokritom stolu friško slaninsko meso sa friskem nagaženem lagvenem zeljem — — —

Ali je drugač došlo. Padal je dežd, pak su mu se noge namočile, i kad je pri vratih nuter stupil u kuću, odmah ga je žena, koja je opet imala svu glavu križ kraž povezanu, onak pošteno izpsovala, da je tako dugo od kuće izostal, zatim je zdelu zafrigane repe bez mesa pred njega porinula i flašu kisele hruškovice, pak je mrmalala, da ako nebude za pol ure na svojoj slamnjači ležal i ako bi proti tomu mrmlal, onda si slobodno nek sam sebi pripiše, kak će mu se goditi.

Na to je grdo zafucal — vrag — pak si je mislil: »Dobro, dobro, — toga se nebudemo dugo igrali — norc Banek neka si nekaj drugo zaželi!«

Onda je ves pokunjeni se u postelj odvlekel, ali spati nije mogel, jer je kroz odprti oblok vietar u sobu puhal, a žena je hrkala kak parna pila, — a k tomu ga je nekaj svaki čas, sad tuj, sad tam zasrbelo.

Sada vudri dvanajsta ura — žups je u peklu i pri Baneku.

Baš je lepo u Szelenci — veli — »te bi vam mogel puno toga pripoviedati, ali ova dana više nemam vremena za nuter iti, moram si nekam iti krv dati spustiti!«

»Jako mi je žal, vaša milost!« — veli na to Banek — »U tak kratkom vremenu nije moguće, da bi sve videli!... Jeli ste bili na polju? A jeli poznate mlinarovog Iveka? A jeli ste bili u domačaj krčmi? Jeli, da niste!... Anda samo vi lepo idite opet u Szelence — kaj ste obećali, obećali ste! — Pri tom se je tak neđuzno drsal, kak da nezna do pet brojiti. Medjutim je i vrag već pričel nekaj njušiti, pak si je mislil: »Dobro, dobro, ali ti meni nebudes tak lahko vušel, — ta dva dana bude valjda moguće još zdržati!«

Anda se opet spusti u Szelence, legne se na svoju tvrdu slamnjaču, stane se u pet sati u jutro, kak da je cielu noć doma spaval, poguta svoje tobožnje žene zafriganu juhu i njezine psovke, te otide sa deklom Gerom na polje na posel. Pasja capa, ali je to težki posel, gnoja vuz brdo na polje gore nositi! Svaki čas se posmekne i doli odkotura, a k tomu se znoji kak ciganski konj. Jedina utieha mu je, da je Gera baš lepa lepa puca bila, pak kad su se obojica okolo desete ure pod drevo seli, da malo nekaj zagriznu, hotel se je malo bliže k njoj posmeknuti. U tom hipu ona skotiči gore i zavikne: »Jezus Marija, ide mlinarov Ivek!« — i s tim odbieži.

Videl ga nije — vrag — ali čutil ga je i ter kak! Na jedan krat je pod njim ležal a dvie šake su po njem mlatile kak ciepi. Konačno je prestal mlaiti — mlinarov Ivek Geričin dragi, a vrag se je sad ufal skečati te se je pregledaval, koliko ga je još cieloga preostalo... No potrto nije nikaj bilo na njem, ali bolelo ga je sve od pete do glave.

Jedno vrijeme je onak izmračeni tu sedeli premišljavao: — u to mu dojde na pamet fina misel: krčma.

Istina, da ga je onak zmlaćenoga teško stalo hoditi, ali konačno je ipak sedel lepo za stolom u krčmi sa sajtlekom pred sobom. Jednoga za drugem je izpjal te mu je postajalo baš vugodno, najmre pak kad su mu se pridružili Srdabeljčani, Bukovčani, Štrukovčani i još nekoji drugi. Sad su se pričeli spominati, glasno i sve glasneše, dok su se i vužgali te su se pričeli biti i prije nego si zmislil, ležal je iz krčme vani na cesti — vrag.

Ali ov put mu se stali nikak nije onak lahko išlo, kak onda kad ga je mlinarov Ivek imal u dielu. Javkal i skečal je, ali desna noga nikak nije hotela posluhnuti kak prije.

»Baš za nikaj nije sposoban — taj Banek,« — je rekel Horvat iz Muraszerdahelya »niti iz krčme za vun hititi!« —

Onda su ga na kola zdigli i domov odpeljali. Žena je psovala i larmala, doktor je došel, pregledal ga je i glavom sim tam skimaval pak rekel: »Pasja dreta Banek, za te bi najbolje bilo, da sad umreš, — ako ozdraveš, tak cielo svoje življenje ostanješ hrom!«

Pri tom ljubeznom doktorovom batrivenju je vragu posve drukčije postajalo, svakojake misli su ga obhajale, med njimi i ta: ako bi on sad izbilja umrl, danas noć ili sutra, tko bu onda za pravo mrtav — jeli Banek ili vrag? — To je zmešana stvar!

Postajalo mu je sve vrućeše pod kapum i sve veći strah ga je obhajal, jer ako konačno gore u nebu saznaju za te sve njegove stvari, koje tu tiera, oduzmu mu

koncessiu, a onda zbogom njegov liepi kseft — oh, oh, ti bedasti vrag, — je, hajd, samo van iz te Banekove kože i spodobe i to čim prije, — pak neka koštalo kaj koštalo!

Dok on to pretresava, tuče u turnu dvanajsta ura — polnoć je! — Kakti blisk je frknul kroz zrak. Ali u peklju na glatkem podu su odmah opazili da na desnoj nogi sepeša i to su mu svi zamerili, jer ta čast njega nije išla; to je bil jedan drugi vrag, koj je obnašel čast sepešanja, a pri Baneku lakaj nije dobro nadošel, kad je baš diplomatični hotel zezvindlati svoju obvezu za tretji dan.

»Ne, ne!« — rekel je Banek — »tak se nismo pogodili! — Ja već vidim, da se tebi neće pravu u Szelenci! Meni je prav! Ali ako ti toga tretjega dana prikazem, onda mi moraš odpuštiti moju dušu, moraš mi priskrbeti najlepšega grunta u Medjimurju tam okolo Stridovara, gde dobro vino raste, moraš odnesti mlinarovoga Iveka u Ameriku, a za mpju ženu — za tu dobru dušu, moraš priskrbeti liepo i dobro mjesto u nebu — i to čim prije...!«

Frkal se je i obračal siromaški vrag, — ali sve nije nikaj hasnelo. — »maral je »Je« reći; jer rajsi od hiže kruha prosit, nego još jedan krat u Szelence iti! —

Sad su odmah svi vrage, koji su baš bili bez službe, priskotili, te su pričeli Baneka iz pekla van rivati, a kad je vani bil, onda je jedno malo postal te je pregledaval okolo vrat, jeli su je vragevi dobro zaprli. Zatim je smejuč otišel.

Em. Kollay.

Romania kakti razbojnik.

Kaj smo se nadjali, to se je pripetilo. Romania boja je poručila Austria-Magjarski. Romania kak jeden krvoločni razbojnik je vdrla vu Magjarsko. Vnedelju na večer ob deveti vuri bi Romania bila morala boja početi, ali već pred devetom vurum je počela vdirati vu našu zemlju, dakle s oružjem se je navalila na nas našu zemlju, predi kak nam je to službeno naznanje dala. Kak svaki razbojnik, tak su vdrlu romanski granicari na one nekoje žandare, koji su na hataru vu službi bili i koji naravski ne su mogućni bili zastaviti čele romansku regimente. Ali gde su naše soldačke čete stale, odonut su razbojnik skervavom glavum morali pobeći. Gde su pak vu jako nevarnim položaju bile naše patrole, onim je odredjeno bilo, da se moraju vugnoti romanom. Stanovnikom koji su na granici, takodjer su odredili, da moraju vu odsnutrašnji orsag preseliti se. To se je već vu najlepšim redo pripetilo.

Prve bitke. Kak su romani na granici počeli prve bitke, od toga ovak glasiju službene prijave:

Pondelje: Magjarski orsag na južno-severnim hataru novoga neprijatelja je dobil. Od Braššo varaša ne dalko med planinama i po klanjcah počelo se je strélanje od obedve strani. Ov dan su poslali naši prve romanske zarobljenike.

Tork: Nasa »Álmos« zvana ladja bombardirala je pri Turnuszeverinu stojeće soldačke magazine i vuništla jih je. Na šeststo kilometrov dugi liniji sveposud su naše čete vu boj se pustile. Neprijatelj, gde su naši bataljuni stali, kervavo smo zbil nazat, najmre pak od Orsove na sever pri Petro-

szesnju, i od Brasso varaša na poldan, gde je 82-ga sèkeljskoga regimenta jeden bataljun stal. Pokehodob pak je takov položaj nastal, da naše menjše čete romani obkoliju, zapovedano jim je bilo, da moraju vu napre prepravlene dekunge se složiti.

Srèda: Na erdèjskim hataru stojeće čete potegnule su se na zapovedano mesto. Pri Orsovi višeput smo nazat zbili romane. Čisto na hataru ležeće varaše Brasso, Petrozsény i Kézdivásárhely spraznili smo.

Prvi odgovor Romaniji. Ladje na Dunajo taki prvi dan su dobro zadaču dale Romaniji. Male pancernate ladje doli od plivale po Dunajo i dalko od našega hatara, pri Gjurgjevo, dakle nuter na serdin Romanije, počele su strélati romanske magazine, kolodvore, Gjurgjevo varaša i t. d. Jeden naš monitor ovdí s granatom vužgal je petroleum fabriku, koja je do fundamenta zgorèla. Drugi monitor pak vu Turnuszeverinu vekše soldačke magazine i fabrike je porušila i jako prestrasila do dvajsti jezer stanovnikov, koji su proti Bukareštu od bežjali.

Nè se je treba plašiti. Romani dakle k rusom su prestupili, da od tri krajov vderaju proti nam vu naš lépi Erdèlj. Mi i naši saveznici dosta soldačije i druge jakosti imamo, da se uspješno branimo proti zgrabežljivim neprijateljom. Da su naši iz granice nazat potegli vojničtvo, to se je za to pripetilo, da nebi puno jakši neprijatelj obkolil bil ju. Pouzavno gledimo dojdućnost i sve kaj se pripetilo bude. Nè mamo nikakvoga zroka se plašiti. Naše šerege su romani nigdi ne sbili, naprotivno naši su jim velike zgubičke zrokuvali. Da smo iz granice nazat potegli soldačiju, to neje zrok, da dvojimo. Moremo se smisliti na taljane, koji su ravno tak došli na nas, kak razbojnik. Onda su takodjer odredili, da vojničtvo se dalje potegne iz granice i od potlam vu stotina bitkah je naše vojničtvo preobladalo taljane. Pak samo se naj s misimo, gde je mala Romania od velike Italie.

Naše vojničtva ulazilo je vu Nagyszeben. Grof Tisza István veseli glas je donesel ablegatom, kojim je povedal, da naše patrole bez bitke ulazile su tretjega septembra vu Nagyszeben. Romanske patrole vun su od bežjale iz varaša i od potlam varaš je opet našim vu rukah. Minister prezident tak je govoril, da Nagyszeben za to je još s mirom vu veliki pogibelji, jerbo romanski štuki strélaju vu varaš Vu soldačkim položaju to ne je velika stvar, stèm samo malo zastavlamo romansko ofenzivu i naši tam budo s glavnim šeregom počekali romane, gde sami bodu steli i gde jim najlepša prilika bude.

Kaj pišeju biharski baki? Tridesetsedmoga regimenta baki sledete lépe reči pišeju:

— Svaka misel nam je sad na bojnóm polju i tam gde su nam roditelji, deca i žene. Ako vu Londonu, Parizu i Szentpétervaru već tretje leto nečeju mira, najčuje čeli svét, da niti mi ne molimo za njega tak dugo, doklam naše oružje nebude na poštenje navćilo rumunje, koji su tak nečimurno vdrlu vu naše rodjeno mesto. Najčuje čeli svét, da nas još su ne spotrlu i samo vekšo jakost čutimo od potlam kak je nas Romanija izdala, koja je do vezda s nami vu savezu živela. Naj bude boj do zadnje kaple krvi. Mi svi prezizemo na ži-

voga Boga, da ali svi do jednoga vumremo, koji magjarski molimo Bege, ali pak nas ostane od srdca ljubezni Erdèlj. Dojde vrème, kad skrvjom posvetimo našu prisegu i onu zemlju, gde smo se rodili. Vu Boga se za ufamo, da dojde vrème, kad na rumunjski zemlji budemo deržali suda kak smo i vu Srbiji. —

Bormes dojde to vrème, jerbo nemški, bulgarski šeregi već su zdavnja na rumunjskoj zemlji.

Prve bitke s Romanium

Kak smo spraznili Brassó varaša?

Roman-magjarski hatar pri Predealu se tešči skup i ovdí je takvo popriliki medjunarodsko mesto, gde su romanski činovnici i magjarski činovnici jednako pravo imali. Od jedne strani je magjarskih žandarov, od druge strani pak romanskih granicarov kasarna stala.

Vnedelju na večer ob pol deveti vuri dakle već onda, kad je boj još ne bil poručeni počeli su romanski granicari prek stélati. Grošš žandarski stažamester, koj je ovdí zapovednik bil, za kričal je prek romanom, da naj ne strélaju, im je još ne bil boj ali romanci na opominanje nikaj su ne pustlušali, neg divjo su počeli na žandarsku kasarnu strélati, vu koji je onda tridesetdva žandarov bilo. Žandarski strážamester je taki previdel zločesti i nevaren položaj i odmah je vu švarmliniju složil tridesetidva žandarov. Ovi izbija vitezki tridesetdva magjarskih žandarov više vur dugo su zastavljali popriliki osem kompanijih romanskih granicarov na onim putu, koj prek tòmóši zvanoga klanjca vu Braššo vodi. Historija nigdar se nebude spozabila iz ovih vitezkih tridesetidva žandarov. Žandari za drevje su se spravili i onak su branili granicu više vur dugo. Strélali su do zadnjega patrona i kad su već čelo municiju postrélali s bajonetami su se navalili na romanske tolvaje kojih ga na stotine bilo i ne su ostavili živi svoje mesto. Do zadnje kaple krvi branili su svoju milo domovinu.

Tri su samo zivi došli vu Braššo i sbudili su vu jedni kasarni soldačiju. Vu ovi kasarni je stanuvál 82 ga sèkeljskoga regimenta jeden bataljon. Sèkeljski baki na strahoviten glas, na pol oblečeni su bežjali na hatar, vu tòmóši klanjec pred romanske tolvaje. Od Braššo varaša na petnajst kilometrov dalko su se žišli romanski granicari. Odmah svelikom serditostiom sú se navallili na granicare i ne samo da su je zastavili, neg i nazat su je pretirali na romansku zemlju. Ob polnoći 82-ga sèkeljskoga regimenta vitezki bataljon je već vu Predealu bil i odmah je na žandarsko kasarnu del magjarsko i monarchije bojnu zastavu. Kak su to romani spazili, opet s velikom larmom počeli su navalivati se na vitezke sèkelje.

Sad je već pet, šest romanskih regimentov išlo proti jednomu bataljuno od šteroga zapovednik za pomoć je prosil iz Braššo varaša. Za jedno vuru došla je pomoć, opet jeden bataljon sèkeljov. Doklam je ne došel drugi bataljon, sèkelji niti jeden koráčaj naše zemlje ne su pustili romanskim granicarom. Medtem toga zapoved je došla našim, da moraju pomalem se nazat vletći i siromaški sèkelji plačuć su ovu zapoved zversili. Samo od koraka, do koraka su nazat išli i nikak nebi bili radi ostavili svoje mesto.

Od Braššo varaša na pet kilometrov

dalko su postali i od nedelje polnoći, tizam do torka jutra su zastavljali sèkelji romance, da stanovniiki mirno moreju iz Brassò varaša vun oditi. Samo kad su naznanje dali sèkeljom, da varaša su vu redo spraznili i zadaji vlak je već sbeuginci odisel, samo onda su ostavili opet svoje mesto. Vu ovim retiréranju samo jako maloga zgubička su imali. Sveskupa tri mrtve i do četerdeset gležeranih su imali.

Vtork vjetro su počeli sèkelji nazat se vlećti po takvih stezah med bregi, za koje su romanci nè znali. Kad su romanci kak tolvaji na magjarske žandare vdrli, onda je vu Brassò varašu pet pešičkih regimentov bilo, koji su poleg gotovoga plama vu Medgyes morali oditi. Dva sèkeljski bataljuni, koji su dva danov branili varaša, takodjer sèm su morali iti. Kad su sèkelji nazat se potegmuli i varaš je prazen ostal, jeden lejtinant apetnajstemi pionèri vu zrak je spustil kolodvora. Ovi su svi na konji bili i kad su kolodvora sprožili, mogli su i oni vujti.

Romanski regimenti nè su spazili, da sèkelji su već odšli i poleg toga samo vjetro oko devete vure su pazljivo proti Brassò varašu počeli napredovati, koj je već onda čisto prazen bil.

Strahoviten je viher, koj sad po čelim svèto pomèče, ali magjari su već vidli takvoga vihra. Prèk jezero lèt vnogiput se je pripetilo, da svi peklenjski psi su proti nam isli. Za onu vrème sam je bil magjar med neprijatelj, kak na morju jedan mali otok, pak itak je ostal na svojim mesto još i denes. Ako smo onda nè zdvojili, kad smo sami bili, kak bi sad zdvojili, kad su snami tri najvitezkeši seregi: nemski, turski i bulgarski.

S bozjom pomoćom i ovoga žuhkoga pehara se budemo rèsili.

Luženje žitka sa formaldehydom.

Spisal je: Csabai Kálmán kr. gosp. škole professor.

Nevaren beteg je žitka tak zvani sniet (kila) i ako se proti tomu ne branimo, veliki kvar nam more napraviti. Snieti seme se na zrnje prime i vu sètvi vu zemlju dojde, gde ravno tak raste, kak svaka bilena i vu žetvi na mesto ocelnate pšenice, črnoga praha dobimo. Vu mlatvi snieti črni prah opet se prime na zrnje, koje na špici po črni i ovu zrnje zove se po trgovečkim jeziku »špitz brandoš« pšenica.

Pred bojnóm vremenu proti ovomu neugodnomu betegu 1—2 procentnatim galicom smu se branili. Denes nèmano tuliko galica, da bi se proti svakomu betegu mogli braniti, ravno svrhu toga s našli su jedno drugo stvar tak zvanom »formaldchidall« skojom je dobro lužiti zrnje.

Tak mislim, da još vnogih je med gospodari, koji neznaju, kak je treba sa formaldehydom zrnje lužiti, svrhu toga mislim, da hasnovito bude to, ako našim gospodarom to spšem.

Vu trgovini 40% procentnati formaldehydom se dobi i najde. Formaldehydala dobiti pri »Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest« zvanim družtvi. Opet tak mislim, da i po veksih stacunih. Formaldehydala vu glaz zaprtoga tržiju. Formaldehydala vu domaćih fabrikah dèlaju i ravno za to dosta ga moći vu svakim vremenu dobiti.

S formaldehydom s uspjehom se moremo braniti proti snietu. Vu Nemškim orsagu već više lèt uspešno lužiju zrnje sa formaldehydom. Ovu luženje puno faleše

dojde, kak s galicom. Jeden kilogramm formaldehydala 1 K. 85 fill. košta. Tri hektolitre lužila (luga) sve skupa 1 K. 85 fillèrov košta i to je za 10 metercentov zrnja dosta, dakle na jeden metercent poldevetnajst fillèrov dojde, ako žitka od snieti obraniti boćemo.

Dakle pitanje je sat to, kak se mora lužilo napraviti? Nucamo k tomu 3—4 hektoliterno kad, vu ovu kad vlejemo 3 hektoliter vode i nuter pustimo od 40% procentnatoga formaldehydala jeden kilogramm. Kak to napravimo, sve skupa dobro treba smèšati i gotov je lug. Zatam zememo jedno menjšu šibnato korpu vu koje rètku platinu (vreće je dobro) denemo. Vu košaru do polovice denemo pšenicu, jeden težak vu lug porine košaru, drugi pak zrukóm dobro premèša zrnje tak, da se svako zrno namoći.

Ovak namoćeno zrnje siplemo na ponjavu i kad se ovehne, taki je moći posejati.

Ako s formaldehydom lužimo, bolje moramo paziti, kak ako s galicom dèlamo to, jerbo ako od jednoga kilogramma više denemo vu vodu, kak nam je potrebno, lekho se pripeti, da zrnje sgubi jakost i nebude žislo. Galica slobodno je i više deti zrnjo to nikaj ne škodi, nam je samo tuliko kvar, da dragoga galica poiratimo.

Svrhu toga dobro je, ako se gazda vu nikoga ne zaufa, neg formaldehyd luga sam napravi.

KAJ JE NOVOGA?

— Rusi moraju vdrti na Bulgariu. Talijanske novine svakojačke čudnovite glase dobavljaju iz Bukarešte. Naprimer pišeju, da Romanija nebude se navalila na Bulgariu. Ruska vojska već sdavnja pripravna stoji vu Bessarabiji i sad se spravlja prèk Romanije proti Bulgariji. Nèje istina, da bi se ruske i bulgarske čete već žisle bile. Rusi su već čuda predi skupljali čete kak su nam romanci boja poručili, ali za to još nekoji dan bude trajalo, doklam se navaliti budo mogli na Bulgariju. Bulgarci takodjer već sdavnja pripravni čekaju ruse.

— Bitke vu erdèlyjski bregi. Naša vojska je već predi odredila, da Brassò, Kézdivásárhely i Petroženj varaše spraznila bude, ako nam Romanija boja poruči i med takve bregi i planine se spravi, gde leži se bude branila. Istina, da rusi i romanci veselo pišeju od toga i tak javiju svèto, da su našo vojsku zbili romanci na granici i svrhu toga se je morala nazat potegnuti. Istina pak je to, da već predi je tak bilo odredjeno, da se vu naprè prepravlene šance bude složila. Sad vu gyergyói planinama i od Oršove na sever trajajo kervave bitke, gde su već romani velike zgubičke imali.

— Grčka nam boja poruči. Sve se tak kaže, da za par daouv ili morebiti samo za par vur i Grčka nam bude boja poručila. Konstantin kralj i korman dobro su se deržali dvajstetiri mesecov i mogli su orsagu tak voditi, da neutralne ostanu, ali kak se sad kaže, morali budo antanta poslušnosti. Grčka poručila bude boja centralnim orsagom. Grčki kralj je sad vu Tatoi, gde, kakti antanta rob živi.

Centralnim orsagom veliko nikaj ne zlamenuje grčki boj. Jeden neprijatelj na Balkanu već ili menje. Nekoja jezer grka,

koji podsiloma budo morali s antantom vovjavati, veliko nebude nam na škodu, jerbo vu zadnji bulgarski ofenzivi, bulgarski i nemski seregi takve pozicije su zadobili, vu kojih se do konca boja odlučno moreju braniti. Grčki boj ne zlamenuje nam novoga fronta, neg samo nekoju jezero novoga vojnika. Proti tomu pak su centralni orsagi pripravni bili.

— Postali su rumunji vu Erdèlju. Vu Erdèlju samo med patrolami su menjše bitke i kak hitro su rumunji vu Erdèlj vdrli, ravno tak hitro su i postali. Nemoreju ili pak neufaju dalje napredovati i samo patrole pošilaju naprè, koje tak hodiju, kak slèpec, jerbo neznaju kad i kam.

Denes već i to znamo, da su i stakovoga mesta pobegli stanovniiki, iz kojega nebi bili morali, jerbo tam vu najlèpsi segurnoći bi bili mogli ostati. Vu Erdèlju je denes takov položaj, da za nekoju vrème tak sbijeju vun rumunje, da jim nigdar nebude na misel došlo još jedenput sèm vdrèti i rumunj nigdar više nebude nogu na magjarsko zemlju del.

— Napredujeju bulgarci vu Romaniji. Postigla je već kaštiga Romaniju, jerbo denes već i rumunji su vu takvim položaju, da moraju svoje rodjeno mesto ostaviti i dalje pobeći.

Na čeli granici Dobrudže nuter su vdrli bulgarci i nemci i već su prèk četerdeset kilometrov dalko ulazili vu Romaniju i svigdi odlučno sbili rumunje, gde su samo probali malo se zastaviti. Negdašnje Dobrudže sve veke varaše, kak je Dobrica, Kuribuna i Akandinar već su bulgarci i nemci prevzeli. Konstanza velikoga varaša pak su zrakoplivci silno bombardirali i veliki kvar napravili. Komaj jeden tijezen je bilo treba, da Romanija čuti, da vu boju nèje moći samo s bandum maširati, neg smrt, pustolovina, pobež i strahovitnost hodi s bojom. Ali to je samo početak.

— Bulgarski »srčbeni boj.« Bulgarski narod oduševljeno se veseli bulgaromanskomu boju. Još su nè pozabili, kak su rumunji 1913-ga leta vkrali od Bulgarije čelo Dobrudžu. Bulgarci sad su si odehnuli i svaki bulgarec oštro zahtèva, da izdajno Romanu skim bolje kaštigujeju.

Vu Varni velika demonstracija je bila, kad je glas počil, da Bulgaria svoju vojsku je proti Romaniji poslala. Bulgarci su komaj čekali ovu vuru. Ovaj boj je »srčbeni boj« veliju bulgarci.

Najnovèše.

— Dvajsti jezer rumunjov su prijeli bulgarci. Na deseti dan, kak nas je Romania izdala, postigla ju je prva kaštiga. Bulgarci i nemci obkolili su vu Dobrudži Tutrakan zvanoga velikoga festunga i prijeli su tam dvajsti jezer rumunjov, dva generale, vnožina oficirov i našli su vu festungu nezmerno municije i svakojačkoga blaga. Tak se čuje, da vu festungu četiri sto stukov je bilo.

Romanci su već i za svoj glavni varoš straho. Iz Bukarešte već bogatši bežiju.

Pèsem iz Tirola.

Medjimurje malo, tulipan čeleni,
Dalko si odišèl golubek ljubleni.

Dalko si odišel dragi moj golubek,
Mene si ostavil v žalosti za navék.

Žalosti, žalosti! od male mladosti,
Tebi je sudjeni težki kruh soldački.

Velike žalosti si ja vživam tužen,
Od svojega sresa dugi listek pišem.

Od svojega sresa tužen listek pišem,
V malo Medjimurje si ga ja pošiljem.

Vu tirolski zemlji, tu ja ve prebivam,
Tebe gličica vu srcu ja imam.

Vu tirolskoj zemlji, vu orsagu tudjim,
S pajdaši svojimi tu ja službu držim.

Lěpo je to varaš naš Insbruk tirolski,
Al da nečujemo govor medjimurski.

Vu Insbruku su nam oštre kuglje dali,
Med velke planine te nas odpeljali.

Odpeljali su sas med velke planine,
Med velke planine, vu šume zelene.

Začul sem vu šumi ftičice zpěvati,
A ja tužen počel suzice brisati.

Vu zelenoj šumi ftičice zpěvale,
Moje sive oči žalostno plakale.

Vu zelenoj šumi kokovača kuka,
Vu velkoj žalosti plaće moja draga.

Vu tirolskoj zemlji velke su planine,
Črez koje nevidim malo Medjimurje.

Lěpo je v Tirolu po patroli iti,
Zelene šumicě čudaj prehoditi.

Po dnevu, po noći stražu mi držimo,
Te grde taljane mi k sej nepustimo.

Taljani su na nas jako već srditi,
Ar naši dekungi jako su obiti.

Radi bi iz mesta nas ztirali oni,
Ali da su jaki medjimurski sini.

Medjimurski sini tam su vu liniji,
Ki su ovu pěsmu vu novine deli.

Halski zvoni jako lěpo nam zvoniju,
Nas mlade honvéde jako žalostiju.

Svoju pěsem malu vezda pak zapiram,
Pak ju v Medjimurje s pozdravom pošiljam.

Vu Tirolu. Novák Vince honvéd.

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	41 50
Rozs	Hrč	34.—
Arpa	Jecmen	32.—
Zab	Zob	40.—
Kukorica uj	Kuruza suha	29.—
Fehér bab uj	Grah beli	56.—
Sárga bab	Grah žuti	56.—
Vegyes bab	Grah zmešen	56.—
Kendermag	Konopljeno seme	60.—
Lenmag	Len	70.—
Tökmag	Koščice	100.—
Bükköny	Grahorka	36.—

Egy jó házból való fiu

tanulónak

felvétetik

Mayer Testvérek

börkereskedésében - Csáktornyan.

Most jelent meg:
ROMÁNIA

részletes, pontos háborús térképe.

Ára 1 K 50 f.

EUROPA

legujabb háborús térképe különféle kiadásban.

Kapható:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedésében Csáktornya.

Az

ALKALMI ÁRÚHÁZ

a városháza épületében

619

egy teljes üzleti raktár előnyös megvétele folytán, olcsó árban árusít, míg a készlet tart: barhet- és szövetpongyolákat, aljakat, bluzokat, gyermek- és leánykaruhákat, fehérneműeket, női- gyermek és iskolakötényeket, harisnyákat és különféle divatárúkat.

1563—1916.

Hirdetmény.

Alúlirott községi előljáróság közhírré teszi, hogy a közbirtokosság-tulajdonát képező

korcsma és tartozékai

Kisszabaddán, 1916. évi szeptember hó 24-én d. u. 4 órakor a helyszínen, nyilvános árverésen, 1916. január 1-től 3 évre hasznóberbe fog adatni.

Árverési feltételek a községi bírónál betekinthesők.

Kisszabadda, 1916. szeptember 4-én.

Előljáróság.

621 1-3

MEGJELENT!

Gróf Dohna-Schlodien

a világhíró „Möve” hajó kapitányának könyve

A „Möve” kalandjai

Ára 2 korona.

Müde Hellmuth kapitány könyve

az „Emden” és „Ayesha”

esodálatos, titokzatos útja

Ára 2 kor. 40 fill.

A német „Möve” könyv 2 nap alatt 100,000 példányban kelt el!

Kapható:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedésében Csáktornya.